

ТЕМА. 7. ЕТИКА І СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

- 7.1. Сутність етики та соціальної відповідальності
- 7.2. Управління етикою у зарубіжних країнах
- 7.3. Правове регулювання етики та соціальної відповідальності у міжнародному бізнесі

7.1.СУТНІСТЬ ЕТИКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- ⦿ Етика - це сукупність особистих переконань індивіда щодо коректності його власних рішень, дій чи поведінки.
- ⦿ • Етична поведінка (ethical behavior) - це поведінка, яка узгоджується із загальноприйнятими соціальними нормами.
- ⦿ • Неетична поведінка (unethical behavior) - це поведінка, яка не відповідає загальноприйнятим соціальним нормам.

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕТИКУ ПОВЕДІНКИ:

- ⦿ • Виховання;
- ⦿ • Релігія;
- ⦿ • Цінності;
- ⦿ • Національна культура і звичаї.

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОВЕДІНКИ В КРОССКУЛЬТУРНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

- ◎ **Ставлення компанії до працівників** (найом і звільнення працівників, оплата праці та забезпечення умов роботи, а також конфіденційність приватного життя працівника та повага до нього).
- ◎ **Ставлення працівників до компанії** (конфлікт інтересів, секретність, конфіденційність, чесність працівника).
- ◎ **Ставлення працівників і компанії до інших суб'єктів економічної діяльності** (замовникам, конкурентам, акціонерам, постачальникам, дилерам і профспілкам).

ЕТИКА МІЖНАРОДНИХ ДІЛОВИХ ЗУСТРІЧЕЙ

1. Домовленість про ділову зустріч
2. Предмет ділової зустрічі.
3. Місце проведення.
4. Часові межі.
5. Кількість учасників.
6. Матеріали для обговорення та підсумкові документи зустрічі.
7. Підготовка приміщень.
8. Зустріч делегації.
9. Привітання.
0. Розміщення учасників зустрічі.
1. Офіційна мова.

ЕЛЕМЕНТИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕС-ЕТИКЕТУ

1. Правила привітання.
2. Правила звернення.
3. Правила представлення.
4. Організація ділових контактів (переговорів, зустрічей, прийомів, ділового листування).
5. Ділова субординація.
6. Рекомендації щодо формування зовнішнього обліку ділової людини.
7. Етичні норми грошових відносин.
8. Правила обміну подарунками і сувенірами.
9. Прийнятність чайових.

- ◎ **Соціальна відповідальність** (social responsibility) - це сукупність зобов'язань, які бере на себе організація в плані захисту інтересів суспільства.

Сфери соціальної відповідальності:

- ◎ **Сторони, зацікавлені в результатах діяльності компанії** (фізичні особи та інші компанії, які знаходяться в безпосередній залежності від методів ведення бізнесу, а також мають свою частку в результатах її діяльності: споживачі, працівники та інвестори).
- ◎ **Навколишнє середовище.**
- ◎ **Суспільний добробут.**

7.2. УПРАВЛІННЯ ЕТИКОЮ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Методи управління етикою в зарубіжних країнах:

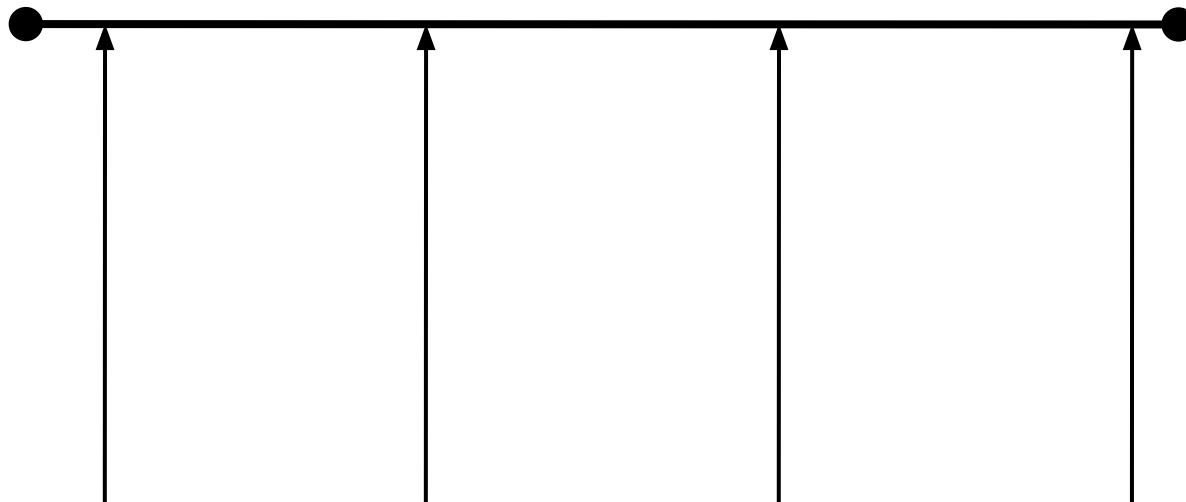
- ⦿ Розробка та реалізація керівництв по нормам поведінки та етичних кодексів.
- ⦿ Навчання основам етики.
- ⦿ Визначення методів ведення бізнесу та формування корпоративної культури.

РІВНІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Мінімальний рівень
соціальної
відповідальності

Максимальний рівень
соціальної
відповідальності

Обструкціоністська
позиція

Оборонна
позиція

Позиція
приспонування

Активна
позиція

РІВНІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- ◎ **Обструкціоністська позиція** - компанія направляє мінімум зусиль на вирішення соціальних проблем або проблем забруднення навколишнього середовища.
- ◎ **Оборонна позиція** - обмежує дії компанії вимогами законодавства. У більшості випадків таку позицію займають компанії, які не поділяють концепцію соціальної відповідальності.
- ◎ **Позиція пристосовування** - компанії виконують правові та етичні вимоги, а також беруть участь у соціальних програмах після звернення за допомогою.
- ◎ **Активна позиція** - компанії вважають себе невід'ємною частиною суспільства і активно вносять свій внесок у суспільний добробут.

ФОРМАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ:

- ◎ **Правова відповідність** - ступінь дотримання компанією регіональних, державних і міжнародних законів.
- ◎ **Етична відповідність** - ступінь дотримання працівниками компанії основних етичних (правових) норм поведінки.
- ◎ **Благодійні пожертви** - безоплатне надання фінансових коштів або матеріальної допомоги на користь благодійних організацій та соціальних програм.

НЕФОРМАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ:

- ◎ **Керівництво компанією, корпоративна культура, ставлення до осведомітельству**
- передача працівником компанії інформації про незаконні або неетичні дії з боку інших працівників.
- ◎ **Оцінка соціальної відповідальності.**
У деяких компаніях проводиться аудит громадської діяльності компанії - ретельний аналіз ефективності суспільної діяльності компаній.

7.3. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕТИКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.

Закон про боротьбу з корупцією у зовнішньоекономічній діяльності забороняє американським компаніям, їх працівникам, давати або пропонувати хабарі іноземним державним чиновникам для того, щоб вплинути на їхні дії чи політику з метою одержання або збереження можливостей для ведення бізнесу в цій країні.

Закон про правопорушення у відношенні іноземних громадян. Багатонаціональні корпорації США можуть нести відповідальність за порушення прав людини урядами іноземних держав, якщо ці корпорації отримали вигоду від такого порушення.

- ◎ **Конвенція по боротьбі з хабарництвом**
Організації економічного співробітництва та розвитку була прийнята і вперше ратифікована Канадою в 2000 р.; відтоді вона була ратифікована ще в 33 країнах. Ця конвенція являє собою спробу виключити хабарництво з процесу здійснення міжнародних ділових операцій. Відповідно до цієї конвенції винні у дачі хабарів можуть бути присуджені до різних термінів тюремного ув'язнення.
- ◎ **Міжнародна організація праці (МОП)** стала головним контролюючим органом, завдання якого полягає в моніторингу умов праці на підприємствах в країнах, що розвиваються.

ЗАКОН УКРАЇНИ

«ПРО ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ КОРУПЦІЇ» ВІД 7 КВІТНЯ 2011 РОКУ

- Закон визначає основні засади запобігання і протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень збитків, шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави.